

## پنجم مهر، روز ملی آبزبان



علیرضا کیهان پور "رییس روابط عمومی سازمان شیلات ایران"، می گوید:

"پنجم مهرماه، سالروز موافقت حضرت امام (ره) مبنی بر الحاق شیلات ایران به وزارت جهاد سازندگی در سال ۱۳۶۶ خورشیدی است. شیلات از نظر لغوی مشتق از واژه "شیل" و جمع آن به سیاق عربی بوده و "شیل"، در زبان گیلکی به مفهوم "سدی چوبی" است که به منظور صید ماهی در عرض رودخانه‌ها ساخته شده است؛ کما اینکه در فرهنگ شش جلدی "معین"، ذیل واژه‌های شیل و شیلات، شیلات را به مفهوم دستگاه صید و صیادی می‌دانسته‌اند. البته برخی نیز لفظ "شیلات" را به کسر حرف شین، به معنی بریدگی‌هایی از دریا دانسته که اندکی در خشکی پیش رفته و در آنجا ماهی صید می‌کرده‌اند.

با این حال منابع تاریخی موجود نشان می‌دهد که از سال ۹۰۷ تا ۱۱۳۵ خورشیدی، فعالیت‌های صید و صیادی در کرانه‌های جنوبی دریای خزر، عمدتاً توسط بازرگانان و ماهیگیران روسیه تزاری و ساکنان سواحل جنوبی انجام می‌گرفته است.

از یادداشت‌های "رابینو"، کنسول بریتانیا در رشت برمی‌آید که در آغاز ماهیگیران روسی، به ویژه به اطراف نوارود، گرگان‌رود و سفیدرود می‌آمدند و با دادن هدایایی ناچیز از قبیل پوست‌های خز و سنجاب به فئودال‌ها و

فرمانداران محلی آن دوران (به ویژه حاجی علی اکبرخان، حاکم لاهیجان) اجازه ماهیگیری می گرفتند؛ تا آنجا که سرانجام حاجی علی اکبر خان با آنها قراردادی نهاد که بر اساس آن، سال اول سیصدتومان و سال دوم پانصدتومان، بابت صید ماهی در کرانه ایرانی دریای خزر به دولت ایران بپردازند.

اگر به طور خلاصه به تاریخچه تاریخ معاصر شیلات ایران نگاهی بیافکنیم می توان چنین گفت:

سال ۱۳۰۶: تأسیس شرکت مختلط ایران و شوروی سابق برای صید ماهی در سواحل جنوب دریای خزر

سال ۱۳۳۲: ملی شدن شرکت شیلات ایران

سال ۱۳۳۵: ادغام شرکت های شیلات شمال و جنوب در معاونت امور شیلات و آبریان وزارت کشاورزی با نام

شرکت "سهامی شیلات ایران"

سال ۱۳۶۶: انتزاع شرکت سهامی شیلات ایران از وزارت کشاورزی و الحاق آن به وزارت جهادسازندگی وقت در

پنجم مهرماه بنا بر موافقت حضرت امام (ره)

سال ۱۳۷۹: تشکیل وزارت جهادکشاورزی و پیوستن شیلات ایران به وزارتخانه جدید.

سال ۱۳۸۴: تصویب قانون انحلال شرکت سهامی شیلات ایران و تأسیس "سازمان شیلات ایران"



ملی شدن صنعت ماهی و شیلات ایران یا به اختصار، ملی شدن شیلات، یکی از وقایع مهم تاریخ معاصر ایران است که ماجراهای پرفرازونشیبی را پشت سر گذاشته و تمام منافع حاصل از این صنعت پر درآمد و پرسود، به هر کس جز ایرانی می‌رسید که در نهایت در تاریخ ۱۶ بهمن ۱۳۳۱، با تلاش دکتر محمد مصدق ملی شد.

چنانچه از پنجری محیط زیست و از منظر آموزشی- فرهنگی به این موضع بنگریم، به سادگی می‌توانیم ارتباط موضوعی حفاظت از پهنه‌های آبی در مقابل آلودگی‌های ناشی از ورود پسماندهای صنعتی، نفتی و زباله‌ها به داخل آب‌ها در شما و جنوب کشور را با مناسبت "**روز ملی آبریان**" دریافته و درباره‌ی اهمیت حیاتی این موجودات و تاثیر آنها در بوم‌سازگان‌های آبی، بیشتر اندیشیده و ضمن درخواست از مسوولان و مدیرین محترم اجرایی برای اتخاذ تدابیر لازم و کارآمد محیط زیستی، از مشارکت‌های مردمی و سازمان‌های مردم‌نهاد که در این راستا فعالیت می‌کنند حمایت کرده و در صورت نیاز، آموزش‌های عمومی و تخصصی در این بخش را به آنها ارایه کرد.

همچنین ضروری است که از ظرفیت آموزشی و فرهنگ‌سازی صدا و سیما نیز، برای نمایاندن اهمیت موضوع و آموزش راهکارهای حفاظت از سلامت آب‌ها و آبریان، بهره‌مند شد تا آگاهی‌رسانی به طیف گسترده‌تری از مخاطبان، امکان‌پذیر شود.

